

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/160/2017
Identifikačné číslo spisu:	1111229239
Dátum vydania rozhodnutia:	11.07.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1111229239.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: HUMAR, s.r.o., so sídlom Vajnorská ul. č. 8/A, 831 03 Bratislava, IČO: 35 832 738, zastúpený obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Alexander Kadela, proti žalovanej: Slovenská republika, zastúpená Generálnou prokuratúrou SR, so sídlom Štúrova ul. č. 2, Bratislava, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18 C 142/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 1. februára 2017 sp. zn. 6 Co 844/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 1. februára 2017 sp. zn. 6 Co 844/2014 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 1. februára 2017 sp. zn. 6 Co 844/2014 rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) z 18. marca 2014, ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol, potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd je toho názoru, že je správny záver súdu prvej inštancie, že nebola preukázaná existencia nesprávneho úradného postupu ako základného predpokladu vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle § 9 zák. č. 514/2003 Z.z. Okresná prokuratúra Bratislava I vo veci sp. zn. 19C/125/2006 zastupovala štát. Štát má v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie, ako každý iný účastník konania, resp. ako každá iná sporová strana (§ 18 ods. 1 O.s.p.). Preto bol podľa odvolacieho súdu štát zastúpený Okresnou prokuratúrou Bratislava I nepochybne oprávnený v konaní sp. zn. 19C/125/2006 podať návrh na nariadenie predbežného opatrenia. Podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia štát zastúpený Okresnou prokuratúrou Bratislava I realizoval svoje procesné práva vyplývajúce z Občianskeho súdneho poriadku. Bolo povinnosťou konajúceho súdu, aby vyhodnotil, či sú alebo nie sú splnené zákonné podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia (§ 74 a nasl. O.s.p.). Okresný súd Bratislava I návrh na nariadenie predbežného opatrenia uznesením z 8. januára 2007, č. k. 19C/125/06- 82 zamietol, ale odvolací súd uznesením z 30. apríla 2007, č. k. 2Co/79/07- 103 toto uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že nariadil navrhované predbežné opatrenie. Uvedené uznesenie odvolacieho súdu nebolo zrušené alebo

zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom a preto nemožno podľa odvolacieho súdu uvažovať ani o tom, že by išlo o nezákonné rozhodnutie (§ 6 ods. 1 prvá veta zák. č. 514/2003 Z.z.). Odvolací súd konštatoval, že možno urobiť záver, že to nebol štát zastúpený Okresnou prokuratúrou, ktorý svojím postupom (podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia) zabránil žalobcovi disponovať s predmetnými nehnuteľnosťami, ale urobil tak súd, ktorý nariadil predmetné predbežné opatrenie. Odvolací súd poukázal na to, že žalobca v žalobe spojil dva rozdielne druhy zodpovednosti a to zodpovednosť za ujmu vzniknutú v dôsledku nariadenia predbežného opatrenia v zmysle § 77 ods. 3 O.s.p. a zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z.. Nárok uplatnený žalobou však celkom jednoznačne špecifikoval ako nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci (nedá sa vylúčiť, že tak urobil z poplatkových dôvodov). Preto sa podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne zaoberal tým, či sú splnené zákonné podmienky vzniku tejto zodpovednosti.

2. Žalobca proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) a z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Žalobca v dovolaní naformuloval štyri právne otázky.

2.1. Prvou právnou otázkou je, či sa na uplatnený nárok vzťahuje ustanovenie § 77 ods. 3 O.s.p. alebo nie, nakoľko odvolací súd neposúdil uplatnený nárok podľa ustanovenia § 77 ods. 3 O.s.p., a tak rozhodol v rozpore s rozsudkom dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 150/2010.

2.2. Druhou právnou otázkou je, či žalovaná ako navrhovateľa predbežného opatrenia zodpovedá za škodu spôsobenú žalobcom alebo nie. Žalobca tvrdí, že áno, odvolací súd zaujal názor, že nie. Žalobca poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 150/2010.

2.3. Treťou je, či sa Okresná prokuratúra Bratislava I, konajúca v mene štátu, podaním návrhu na vydanie predbežného opatrenia dopustila nesprávneho úradného postupu, alebo nie. Odvolací súd zastáva názor, že nie, pričom žalobca je presvedčený, že podaním návrhu na predbežné opatrenie sa žalovaná dopustila nesprávneho úradného postupu, nakoľko tento postup nespĺňal podmienku primeranosti. Namietá, že postup smeroval k obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcu, a to za účelom ochrany neexistujúceho a nedôvodne uplatneného práva. Táto otázka je podľa žalobcu zásadná pre vyriešenie, či žalovaná zodpovedá za uplatnený nárok aj podľa zákona o zodpovednosti za škodu. Žalobca uvádza, že mu nie je známe, že by existovalo rozhodnutie dovolacieho súdu, ktoré rieši predmetnú právnu otázku.

2.4. Štvrtou právnou otázkou je, či bol odvolací súd viazaný právnou kvalifikáciou uplatneného nároku, ktorú uviedol žalobca v priebehu tohto sporu. Odvolací súd zaujal názor, že áno, pričom žalobca si myslí, že nie. Táto otázka je podľa žalobcu dôležitá, lebo v dôsledku nesprávneho právneho názoru odvolacieho súdu sa odvolací súd nezaoberal aplikáciou ustanovenia § 77 ods. 3 O.s.p. na uplatnený nárok. Poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu sp. zn. 5 Obdo 196/2009, 1 Obdo 35/2010, 4 MCdo 15/2010.

Na základe vyššie uvedeného žiadal rozsudok odvolacieho súdu zrušiť.

3. Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné a rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť CSP.

5. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho

súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

6. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

8. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 203/2016 a 6 Cdo 113/2017).

11. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k znemožneniu meritórneho dovolacieho prieskumu a odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolaťela vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016).

12. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

14. Právnu úpravou dovolania v CSP sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu. Účelom § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky (a „zaplnenie bielych miest doterajšieho rozhodovania dovolacieho súdu prispieť k vytvoreniu jeho ustálenej rozhodovacej praxe“). Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP má za cieľ dosiahnuť jednotu v rozhodovaní odvolacích senátov.

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má tiež osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017).

16. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétného stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

17. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená.

18. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí

dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

19. Vyššie uvedený výklad je - osobitne so zreteľom na obsah dovolania žalobcu podaného v tomto prípade - potrebné doplniť vysvetlením pojmu „dovolací súd“.

20. V Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné sudy [čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“)]. Sústavu súdov tvoria Najvyšší súd Slovenskej republiky a ostatné sudy (čl. 143 ods. 1 Ústavy). Podrobnejšiu úpravu sústavy súdov, ich pôsobnosť, organizáciu a konanie pred nimi ustanoví zákon (čl. 143 ods. 2 Ústavy).

21. Podľa § 35 CSP o dovolaní rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky; za dovolací súd v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP treba preto považovať tento súd. K rovnakému záveru dospel najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 79/2017, v ktorom uviedol, že „vzhľadom na teritoriálnu pôsobnosť CSP možno pod pojmom dovolací súd rozumieť len Najvyšší súd Slovenskej republiky, a nie aj Najvyšší súd Českej republiky“.

22. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ však vyvodzuje z toho dôvodu, že nepozná viac ako jedno rozhodnutie dovolacieho súdu, ktoré by riešilo právnu otázku, či sa na uplatnený nárok vzťahuje ustanovenie § 77 ods. 3 O.s.p. alebo nie, rovnako tak aj na právnu otázku, či žalovaná ako navrhovateľka predbežného opatrenia zodpovedá za škodu spôsobenú žalobcovi predbežným opatrením alebo nie. Vysvetľuje, prečo odôvodňuje prípustnosť dovolania vo vzťahu k týmto právnym otázkam podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ a nie podľa § 421 ods. 1 písm. a/, a to z dôvodu, že má za to, že nenastal stav, že právna otázka bola riešená viacerými dovolacími senátmi najvyššieho súdu, ako to má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Podľa dovolacieho súdu však nemôže byť na ťarchu dovolateľa, ak sa naskytne špecifická situácia (ako v predmetnom prípade), že rozhodnutie dovolacieho súdu, ktoré by riešilo predmetnú právnu otázku, sa vyskytne raz za niekoľko rokov a tak nie sú dovolateľovi známe viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré by tvorili ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu.

23. Vzhľadom na vyššie uvedené, vychádzajúc z argumentácie a obsahu dovolacích námietok, možno vyvodiť, že žalobca poukazom na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 150/2010 namieta odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe, čo podľa dovolacieho súdu za špecifických okolností je možné považovať aj len jedno rozhodnutie najvyššieho súdu za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, a to najmä keď názory dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí nie sú prekonané. Žalobca v dovolaní naformuloval štyri právne otázky.

24. Žalobca ako prvú dovolaciu právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP formuloval otázku, či sa na uplatnený nárok vzťahuje ustanovenie § 77 ods. 3 O.s.p. alebo nie. V zmysle § 77 ods. 3 O.s.p. ak predbežné opatrenie zaniklo alebo bolo zrušené z iného dôvodu, než preto, že sa návrhu vo veci samej vyhovel alebo preto, že právo navrhovateľa bolo uspokojené, navrhovateľ je povinný nahradiť ujmy tomu, komu predbežným opatrením vznikli. Rozhodne o tom na návrh súd, ktorý nariadil predbežné opatrenie. Toto ustanovenie reaguje na skutočnosť, že súd nariaďuje predbežné opatrenie na základe navrhovateľom tvrdených a osvedčených skutočností, o ktorých spravidla nevykonáva dokazovanie a ku ktorým nemá odporca možnosť sa vopred vyjadriť. Zákonná úprava práva na náhradu škody zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom je obsiahnutá v zákone č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (zrušený bol 1.7.2004) a v zákone č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Odvolací súd sa ustanovením § 77 ods. 3 O.s.p. ani nezaoberal a neposúdil uplatnený nárok podľa tohto ustanovenia, hoci tak obsah žaloby ako i odvolania žalobcu proti rozsudku súdu prvej

inštalácie jednoznačne nasvedčujú tomu, že primárne žalobca svoju právnu argumentáciu opiera práve o ustanovenie § 77 ods. 3 O.s.p. Konštatoval len, že nárok uplatnený žalobou žalobca celkom jednoznačne špecifikoval ako nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci, a preto sa súd prvej inštalácie správne zaoberal tým, či sú splnené zákonné podmienky vzniku tejto zodpovednosti. Dovolací súd však poukazuje na to, že hoci žalobca v žalobe kumuluje zodpovednosť za ujmu vzniknutú v dôsledku nariadenia predbežného opatrenia v zmysle § 77 ods. 3 O.s.p. a zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2004 Z.z., nešpecifikoval nárok jednoznačne ako nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci, ako sa mylne domnievajú tak prvoinštančný ako aj odvolací súd.

25. K druhej dovolacej otázke, či žalovaná ako navrhovateľ predbežného opatrenia zodpovedá za škodu spôsobenú žalobcom alebo nie, dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu cit. žalobcom v dovolaní, ako rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odchýlil. Dovolací súd v uvedenom rozhodnutí vyslovil právny záver, že odvolací súd správne poukázal na ustanovenie § 77 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého zodpovednosť za škodu alebo inú ujmu spôsobenú nariadeným predbežným opatrením nesie ten, kto o jeho nariadenie požiadal, a to bez zreteľa k tomu, či predbežné opatrenie bolo nariadené v súlade so zákonom alebo nie, podstatné je len to, že k jeho zániku, či zrušeniu došlo z iného dôvodu než preto, že návrhu vo veci samej bolo vyhovie alebo preto, že právo navrhovateľa nebolo uspokojené. Nie je teda správny právny záver odvolacieho súdu o tom, že to nebol štát, zastúpený okresnou prokuratúrou, ktorý svojím postupom (podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia) zabránil žalobcovi disponovať s predmetnými nehnuteľnosťami, ale urobil tak súd, ktorý nariadil predbežné opatrenie.

26. Vo vzťahu k tretej dovolacej otázke, a to či sa Okresná prokuratúra Bratislava I, konajúca v mene štátu, podaním návrhu na vydanie predbežného opatrenia dopustila nesprávneho úradného postupu, alebo nie, dovolací súd uvádza, že aj keď žalobca v dovolaní uvádza, že mu nie je známe žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu, ktoré by riešilo túto právnu otázku, táto otázka už bola riešená dovolacím súdom a to v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 150/2010, na ktoré žalobca sám poukazuje vo vzťahu k iným právnym otázkam s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolací súd v cit. rozhodnutí vyslovil názor, že „v prípade uvedenom v § 77 ods. 3 O.s.p. škoda alebo iná ujma vzniká síce ako dôsledok obmedzení založených predbežným opatrením, protiprávnosť (ako jeden z predpokladov zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. sa však nespája s „nezákonnosťou“ predbežného opatrenia, ale s tým, či k zániku alebo zrušeniu došlo z iných než § 77 ods. 3 O.s.p. uvedených príčin. V režime zákona č. 58/1969 Zb. tu nejde o to, že sa štát zodpovednosti za škodu zbaví (to by odporovalo § 1 ods. 2 uvedeného zákona), ale o to, že je vopred zrejmé, že túto zodpovednosť nesie niekto iný - navrhovateľ predbežného opatrenia.“ Na tomto mieste dovolací súd pre ilustráciu poukazuje, že predmetnou otázkou sa podrobne zaoberal Najvyšší súd Českej republiky, ktorý v rozsudku sp. zn. 29 Cdo 3137/2007 z 23. septembra 2008 výslovne ustálil: „Za škodu alebo inú ujmu spôsobenou predbežným opatrením, ktoré bolo zrušené z iného dôvodu než proto, že návrhu vo veci samej bolo vyhovie, alebo proto, že právo navrhovateľa bolo uspokojené, zodpovedá navrhovateľ predbežného opatrenia, i když předbežné opatření bylo změněno nebo zrušeno odvolacím soudem odpovědnost státu za škodu způsobenou předbežným opatřením podle zákona č. 82/1998 Sb. v znění pozdějších předpisů je vyloučena. To platí i tehdy, jestliže odvolací soud změnil předbežné opatření tak, že návrh na jeho nařízení odmítl.“ Dovolací súd sa plne s citovaným stanoviskom stotožňuje a považuje ho za plne aplikovateľné aj v prejednávanej veci. Za škodu alebo inú ujmu spôsobenú predbežným opatrením, ktoré bolo zrušené z iného dôvodu, než preto, že sa návrhu vo veci samej vyhovie alebo preto, že právo navrhovateľa bolo uspokojené, zodpovedá navrhovateľ predbežného opatrenia, nie štát, lebo právna úprava zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím obsiahnutá v zákone č. 514/2003 Z.z. je vylúčená. Preto ak je žalovaná zaviazaná plniť podľa ustanovenia § 77 ods. 3 O.s.p., nemôže byť zaviazaná plniť aj podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

27. K štvrtej dovolacej otázke, či bol odvolací súd viazaný právnou kvalifikáciou uplatneného nároku, ktorú uviedol žalobca v priebehu tohto sporu, poukázal žalobca na ustálenú súdnu prax, z ktorej vyplýva, že odvolací súd nie je viazaný právnou kvalifikáciou nároku. Dovolací súd zastáva rovnaký

záver, a to, že súd nie je viazaný právnou kvalifikáciou ale len skutkovým vymedzením v žalobe, musí si vyriešiť aj prípadnú konkurenciu (súbehu) právnych nárokov a spomedzi viacerých vybrať správnu právnu normu.

28. So zreteľom na vyššie uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu vyplýva z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Vzhľadom na to zrušil rozsudok odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP.

29. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

30. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.